

הסתבכות עם התסביךנעה גפן.

(תוצר של קרטל בעקבות מקרים קליניים קלסיים של ילדים, עם מקרה "ההומוסקסואלית הצעירה" של פרויד שמופיע בספר "מיניות ואהבה").

למקרה יש את החדות שלו, זה משך אותי אל המקרה. הסצינה הדרמה של המקרה, הנערה והגברת הולכות ברחוב ונתקלות באב שחולף על פניהן ומבטו זועם. לאחר מכן הנערה רצה אל החומה ומפילה את עצמה אל נקודת מפגש של מסילת הברזל העירונית. גם האמירה של לאקאן שהיא רוצה ללמד אותו, את אביה, איך לאהוב אשה, זה היה עבורי מסתורי ומסקרן. זה היה לפני כשמונה שנים בקבוצת קריאה בגן שבו עבדתי.

בקרטל של עבודה סביב מקרים קלסיים של ילדים, שרון כתבה רשימה של מקרים הצעות. ההומוסקסואלית הצעירה היה אחד מהם ובחרתי אותו למרות שזה לא בדיוק מקרה של עבודה עם ילדים אלא משהו אחר.

פרויד חוקר את ההיסטוריה של הליבידו במקרה. הכלי בו הוא משתמש הוא האדיפוס:

בילדותה היתה התפתחות תקינה של הנערה מבחינת תסביך אדיפוס, היא הזדהתה עם אמה ובחרה באביה כאובייקט האהבה שלה. אפילו היתה התקה מהאב לאחיה הגדול. היא גילתה חיבה רבה מאוד כלפי פעוט קטן בגינה מה שמעיד על האיווי שלה להיות בעצמה אם. בשלב מסויים היא הפכה אדישה לפעוט והחלה להתעניין באמהות צעירות ובנשים גם אם לא היו אמהות. פרויד מגלה שהתפנית הזאת, המעבר לבחירת אובייקט הומוסקסואלית התרחשה עם לידת אחיה הצעיר כשהיתה בת שש עשרה. היא התאכזבה מאוד מכך שהילד שרצתה היא בעצמה לקבל מהאב בלא מודע, הגיע בעצם לאם שהרתה וילדה אותו. היא דחתה את רצונה בילד, את האהבה לגבר כלשהו ואת התפקיד הנשי בכלל. זה התרחיש הקיצוני ביותר שיכול היה לקרות בעקבות המצב כותב פרויד. היא הפכה כביכול לגבר ובחרה באם במקום באב כאובייקט אהבה. למה שהנערה תהפוך את אמה למושא האהבה שלה בדמות נשים אחרות ועוד לאחר הארוע של לידת האח והשנאה כלפי האם בעקבות זה. הקשר עם האם היה מורכב, הנערה סבלה מהפליה לרעה של האם כלפיה לעומת אחיה. לכן הצורך באם טובה יותר ביצוג של דמות נשית אחרת מובן כותב פרויד. האם מצידה ראתה בנערה סוג של מתחרה שלה ולכן לא כל כך הפריע לה שהנערה עברה להתעניין בנשים והשאירה את הערוץ אל הגברים פנוי עבורה. הנערה מסתבר, גילתה התעניינות, התאהבה, העריצה נשים כבר לפני לידת האח הצעיר שלה. התאהבה במורה שלה למשל. בעצם פרויד כותב שהערוץ ההומוסקסואלי היה על פני השטח והערוץ ההטרוסקסואלי היה מתחת לפני השטח. לידת האח הצעיר התרחשה עם חידוש פתיחה מחדש של התסביך האדיפלי הילדי שמתרחש בגיל ההתבגרות ומה שהיה מתחת לפני השטח, הערוץ ההטרוסקסואלי, שם התרחשה האכזבה. באחת מהערות השוליים פרויד כותב ש"ניתוק הקשר עם דמות אהובה יכול להתרחש על ידי הזדהות עם האובייקט של אותו קשר, כלומר האב במקרה הזה. ולאחר שזה נעשה, בחירת אובייקט חדשה יכולה בקלות לכוון את הליבידו שלה אל מין מנוגד לזה של בחירת האובייקט הקודמת". פרויד מגלה שהנערה שואבת סיפוק מכך שהיא מצליחה לעורר באב זעם כה רב ולכן אין לה שום כוונה לזוז מהעמדה ההומוסקסואלית.

הסיפוק שבנקמה הוא משאלתה הדוחקת ביותר. לגבי נסיון ההתאבדות כותב פרויד, "פעולת הנערה בדרך של ענישה עצמית מאשרת את הנחתנו שהיא פיתחה איוויי מוות עזים ולא מודעים כנגד אחד ההורים. אולי מתוך תאוות נקם באב שמפריע למימוש אהבתה, וקרוב לוודאי גם נגד האם, כשזו הרתה את האח הקטן. לא קיים אולי אדם שמוצא בתוכו את האנרגיה הנפשית להרוג את עצמו, אלא אם כן קודם כל הוא הורג תוך כדי כך אובייקט שעמו הזדהה. .. מימוש עונש זה שהוא בבחינת מימוש איווי בא בשל ההזדהות עם האם, שהיה עליה למות עם לידת ילד זה שנמנע מן הבת".

נתקלתי באיזו אטימות שמרחיקה ממני כל פעם את היכולת להבין, לתפוס את ההסברים האלו וההתפתלויות.

בסקציה הקלינית קראנו ב"ביולוגיה הלאקאניאנית וארועי הגוף" של מילר מ1998, ונתקלתי בפיסקה הבאה (עמוד 19 בתרגום לעברית):

"אפשר אפילו לומר ביתר פשטות שהסובייקט, החל מן הרגע שבו הוא סובייקט של המסמן, אינו יכול להזדהות עם גופו, ודווקא מכאן נובעת חיבתו כלפי דמות גופו. הניפוח הנרקסיסיטי האדיר המאפיין את המין האנושי, מקורו באותו פגם בהזדהות הסובייקטיבית אל הגוף. במיוחד בהיסטריה הוכח הפגם בהזדהות הגופנית."

מצאתי בפיסקה הזאת את העיקרון האדיפלי של הפרדה בין הזדהות לבחירת האובייקט. זה החזיר, הבהיר לי משהו מהלוגיקה של תסביך אדיפוס.